

COMISIA DE EVALUARE A JUDECĂTORILOR
JUDICIAL VETTING COMMISSION
str. Alexei Mateevici 75, mun. Chișinău,
MD-2009, Republica Moldova
+373 22 820 882 | +373 60 246 352
secretariat@vettingmd.eu | www.vettingmd.eu

RAPORT DE EVALUARE

aprobat în conformitate cu articolul 40

a Regulamentului de organizare și funcționare

ANGELA BOSTAN

judecător al Curții de Apel Centru

subiect al evaluării conform articolului 3 alin. (1) din Legea nr. 252/2023

2 aprilie 2025

Cuprins

I. Introducere	3
II. Subiectul evaluării.....	3
III. Criteriile de evaluare	4
IV. Procedura de evaluare	6
V. Analiza	9
VI. Concluzia	26
VII. Acțiuni ulterioare și publicarea.....	26

Comisia instituită prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, exercitându-și atribuțiile potrivit Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”) a deliberat la 17 februarie 2025 și a aprobat următorul raport la 2 aprilie 2025. Membrii care au participat la aprobarea raportului au fost:

1. Scott BALES
2. Andrei BIVOL
3. Willem BROUWER
4. Lilian ENCIU
5. Iurie GAȚCAN
6. Lavly PERLING

Pentru că nu s-a atestat unanimitate de voturi în rândul membrilor completului desemnat să evalueze subiectul, raportul de evaluare a fost examinat de întreaga Comisie în conformitate cu articolul 17 alin. (3) din Legea nr. 252/2023.

Pe baza activității sale de colectare și revizuire a informațiilor, a explicațiilor oferite de subiect și a deliberărilor ulterioare, Comisia a elaborat următorul raport de evaluare.

I. Introducere

1. Prezentul raport o vizează pe dna Angela Bostan, judecător al Curții de Apel Centru (în continuare „subiectul”).
2. Comisia a desfășurat evaluarea în conformitate cu Legea nr. 252/2023 și cu Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare (în continuare „Regulamentul”).
3. Comisia a conchis că subiectul corespunde criteriilor stabilite de Legea nr. 252/2023.

II. Subiectul evaluării

4. Subiectul este judecător la Curtea de Apel Centru din 2015. Până la 27 decembrie 2024, această instanță de judecată avea denumirea Curtea de Apel Chișinău.
5. Anterior numirii la Curtea de Apel Centru, subiectul a fost judecător la Judecătoria Hâncești și la Judecătoria Cahul.
6. De asemenea, subiectul este formator la Institutul Național al Justiției.

7. Subiectul și-a obținut diploma de licență în drept în 1999 la Universitatea de Stat din Moldova.

III. Criteriile de evaluare

8. Potrivit articolului 11 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia evaluează integritatea etică și financiară a subiectului.
9. Articolul 11 alineatul (2) din Legea nr. 252/2023 stabilește că un subiect:

„[...] nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia de evaluare a stabilit că:

a) în ultimii 5 ani, a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

b) în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută.”

10. Articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 prevede că un subiect:

„[...] nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023;

b) în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma impozitului neplătit a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023.”

11. Normele de etică și de conduită profesională aplicabile judecătorilor în perioada relevantă erau reglementate de:

- a. Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului;
- a. Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- b. Codul de etică și conduită profesională al judecătorului nr. 8 din 11 septembrie 2015 aprobat prin Hotărârea Adunării generale a judecătorilor;

- c. Codul de etică al judecătorului aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 din 29 noiembrie 2007;
 - d. Ghidul integrității judecătorilor nr. 318/16 din 3 iulie 2018 aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.
12. Salariul mediu pe economie pentru anul 2023 a fost de 11.700 MDL. Astfel, pragul de 20 de salarii medii este de 234.000 MDL, iar pragul de cinci salarii medii este de 58.500 MDL.
 13. Articolul 11 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 stabilește competența Comisiei de a verifica diverse aspecte referitoare la evaluarea integrității financiare a subiectului, inclusiv achitarea impozitelor, respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, precum și modul de dobândire a averii.
 14. Potrivit articolului 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023, în procesul evaluării integrității financiare a subiectului, Comisia ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile și veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alineatele (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate.
 15. În procesul evaluării conformității unui subiect cu criteriile de integritate etică și financiară, Comisia aplică prevederile și regimul juridic în vigoare la momentul comiterii faptelor sau emiterii actelor relevante.
 16. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia stabilește existența situațiilor prevăzute de alineatul respectiv. Potrivit articolului 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Comisia stabilește că un subiect nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă are dubii serioase determinate de faptele care sunt considerate încălcări ale criteriilor de evaluare. Comisia nu poate aplica termenul „dubii serioase” fără a lua în considerare textul care îl însoțește, *i.e.* „determinate de faptul că”. Teza în discuție sugerează că Comisia trebuie să stabilească „faptul” că o anumită conduită a avut loc.
 17. Referitor la standardul de probă „dubii serioase” aplicat în contextul procedurii de *vetting*, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a menționat că definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. Potrivit Curții, Consiliul Superior al Magistraturii poate decide nepromovarea evaluării doar dacă raportul examinat conține „dovezile care confirmă” că subiectul evaluat nu corespunde unuia sau mai multor criterii de integritate. Textul „confirmă”

sugerează o certitudine cu privire la neîntrunirea de către subiect a criteriilor legale. Astfel, comparând expresia „dubii serioase” cu textul „dovezile care confirmă”, Curtea a considerat că primul implică mai curând o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii (Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 16 februarie 2025, §§ 99, 101).

18. În situația în care Comisia are dubii întemeiate referitoare la anumite fapte care ar putea conduce la nepromovarea evaluării, subiectul va avea posibilitatea să se opună acestor constatări și să prezinte argumente în apărarea sa, în conformitate cu articolul 16 alin. (1) din Legea nr. 252/2023. Punând în balanță toate probele și informațiile acumulate în cadrul procedurii, Comisia va adopta o soluție.

IV. Procedura de evaluare

19. La 5 aprilie 2024, pe baza articolului 12 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii lista judecătorilor Curții de Apel Centru în care era menționat și numele subiectului.
20. La 11 aprilie 2024, Comisia a notificat subiectul și i-a solicitat să completeze și să returneze un chestionar de etică și declarațiile prevăzute la articolul 12 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 în termen de 20 de zile de la data notificării (în continuare, ambele denumite împreună „declarația pentru ultimii cinci ani”). La 30 aprilie 2024, subiectul a returnat declarația pe cinci ani și chestionarul completate.
21. La 13 august 2024, Comisia a notificat subiectul că dosarul său de evaluare a fost repartizat aleatoriu Completului A din care fac parte membrii Andrei Bivol, Lilian Enciu și Lavly Perling. De asemenea, subiectul a fost informat despre dreptul de a solicita în scris și în cel mai scurt timp posibil recuzarea membrilor.
22. Având în vedere că legea stabilește perioade de evaluare diferite pentru criteriile de integritate etică și financiară citate mai sus, Comisia a evaluat conformitatea cu aceste criterii în ultimii cinci, 10 și, respectiv, 12 ani. Având în vedere că declarațiile fiscale și, după caz, declarațiile de avere și interese personale se depun la început de an pentru întregul an precedent, pentru criteriul de integritate financiară, perioada de evaluare a inclus 2012-2023 și 2014-2023. Pentru criteriile de integritate etică, perioada de evaluare a inclus ultimii 5 sau, respectiv, 10 ani, calculați în mod regresiv din prima zi anterioară datei notificării.

23. În ultimii 12 ani din perioada de evaluare, subiectul a avut obligația de a depune declarații, atât în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și în conformitate cu Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății pentru persoanele cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.
24. Comisia a solicitat și a obținut informații din numeroase surse. Nicio sursă nu a informat Comisia despre evoluții ulterioare sau eventuale corectări ale informațiilor furnizate. Sursele solicitate să prezinte informații despre subiect au inclus Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Corupției, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate (în continuare „ANI”), Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”), Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare „CNAS”), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci (Energbank S.A., Eximbank S.A., Moldincombank S.A., MAIB S.A., Victoriabank S.A., Banca de Finanțe și Comerț (FincomBank) S.A., OTP Bank S.A., Banca Socială S.A., Banca de Economii S.A.), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare „SCPSB”), și Agenția Servicii Publice (în continuare „ASP”). De asemenea, Comisia a solicitat informații de la alte instituții publice și entități private, surse deschise precum rețelele de socializare și articolele jurnalistice de investigație. Au fost primite mai multe petiții de la membri ai societății civile, persoane fizice și alte entități. Acestea au fost incluse în dosarul de evaluare. Toate informațiile au fost verificate minuțios din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței.
25. La 25 septembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 6 octombrie 2024 (în continuare „prima rundă de întrebări”). La 4 octombrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns. Comisia a prelungit termenul, iar subiectul a răspuns și a prezentat documente în termenul prelungit.
26. La 8 noiembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 17 noiembrie 2024 (în continuare „a doua rundă de întrebări”). La 15 noiembrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns. Comisia a prelungit termenul, iar subiectul a răspuns și a prezentat documente în termenul prelungit.
27. La 18 decembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 30 decembrie

2024 (în continuare „a treia rundă de întrebări”). La 30 decembrie 2024, subiectul a solicitat o prelungire a termenului de răspuns. Comisia a prelungit termenul, iar subiectul a răspuns și a prezentat documente în termenul prelungit.

28. La 30 ianuarie 2025, Comisia a notificat candidatul că, pe baza informațiilor colectate și analizate, a constatat unele aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea cu criteriile etice și financiare și l-a invitat să participe la o audiere publică la 11 februarie 2025. De asemenea, subiectul a fost informat că raportul de evaluare poate conține și alte aspecte care au fost considerate în timpul evaluării.
29. În conformitate cu articolul 39 alin. (4) din Regulament, subiectul avea dreptul să solicite accesul la toate materialele din dosarul de evaluare cu cel puțin șapte zile înainte de audiere. Totuși, subiectul a decis să nu își exercite acest drept.
30. La 9 februarie 2025, subiectul a prezentat explicații și documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare.
31. La 6 februarie 2025, Completul A al Comisiei a organizat o audiere publică. În cadrul audierii, subiectul a reafirmat acuratețea răspunsurilor sale din declarația pentru ultimii cinci ani și din chestionarul de etică și a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior. În timpul audierii, subiectul a solicitat ca anumite aspecte referitoare la chestiuni medicale să fie examinate în ședință închisă. Completul a acceptat solicitarea.
32. În cadrul deliberării de după audiere, Completul A nu a putut ajunge la unanimitate. În conformitate cu articolul 40 pct. (3) din Regulament, dosarul de evaluare a fost transmis spre examinare Comisei. Subiectul a fost notificat cu privire la acest fapt și chemat să participe la o nouă audiere publică în fața întregii Comisii la data de 17 februarie 2025. De asemenea, Comisia a informat subiectul că va începe audierea cu audierea fratelui acesteia, în vederea clarificării unor aspecte asupra cărora completul nu a reușit să ajungă la unanimitate.
33. La 17 februarie 2025, Comisia a audiat, într-o ședință închisă, fratele subiectului, iar ulterior a desfășurat o nouă audiere a subiectului.

V. Analiza

34. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care stau la baza concluziei Comisiei.
35. Comisia ia act de faptul că o altă procedură de evaluare a fost desfășurată de Comisia Pre-Vetting, înființată pe baza Legii nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. Comisia Pre-Vetting aplică criterii diferite, prevăzute de Legea nr. 26/2022, și adoptă propriile decizii de evaluare.
36. Pe baza informațiilor colectate, Comisia a analizat și, după caz, a solicitat clarificări suplimentare din partea subiectului referitor la aspectele care, în urma unei evaluări preliminare, au ridicat dubii privind respectarea criteriilor prevăzute de lege:
- a. o posibilă încălcare a regimului juridic al incompatibilităților;
 - b. o potențială abatere de la regulile de etică în legătură cu o decizie emisă de subiect;
 - c. implicarea în cazuri care au condus la încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului;
 - d. o posibilă diferență între avere, cheltuieli și venituri (avere inexplicabilă) pentru anii 2015, 2016, 2018, 2020 și 2021.
37. Aspectele privind posibila încălcare a regimului incompatibilităților și eventuala abatere de ordin etic legată de pronunțarea unei decizii într-o cauză împotriva Băncii Naționale a Moldovei (în continuare „BNM”) au fost atenuate anterior audierii. Ultimul aspect a fost discutat în cadrul audierii.

Posibila încălcare a regimului juridic al incompatibilităților

38. La 11 septembrie 2024, un avocat a depus o petiție în care susține că declarațiile de avere și interese personale ale subiectului pentru perioada 2022–2023 reflectă o posibilă încălcare a regimului juridic al incompatibilităților. Potrivit petiționarului, subiectul a prestat servicii pentru organizația străină „Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit” GmbH, cu sediul în Kazahstan, obținând în acest sens o remunerație financiară. Se invocă încălcarea prevederilor art. 8 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 544/1995, conform căreia funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție sau activitate remunerată, cu excepția

activităților didactice, științifice, de creație, precum și a calității de membru al organului de conducere al unei organizații comerciale.

39. În răspuns la prima rundă de întrebări, subiectul a prezentat contractul încheiat cu organizația străină. Potrivit acestuia, subiectul a fost contractat în calitate de furnizor de servicii și expert desemnat să susțină seminare în Tadjikistan. Contractul prevedea în mod expres că subiectul urma să analizeze situația actuală și să formuleze recomandări, să împărtășească cele mai bune practici europene, să prezinte experiența instanțelor administrative din Republica Moldova, să ofere consultanță judecătorilor din Tadjikistan în gestionarea cauzelor administrative și să participe activ la discuții în vederea identificării de soluții.
40. Atât Constituția Republicii Moldova, cât și Legea nr. 544/1995 prevăd că funcția de judecător este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții sau activități remunerate, cu excepția activităților didactice, științifice și de creație.
41. Prin natura și conținutul lor, activitățile descrise se circumscriu expres excepției referitoare la activitățile didactice, prevăzută de lege și de Constituție. Nici Constituția, nici Legea nr. 544/1995 nu impun condiția ca aceste activități să fie desfășurate exclusiv în cadrul unor instituții specifice (cum ar fi universitățile sau centrele de cercetare). Potrivit principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* (unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă), în absența unei delimitări legale exprese, nu este justificată o interpretare restrictivă.
42. Prin urmare, Comisia consideră că activitatea desfășurată de subiect în cadrul colaborării cu organizația străină nu constituie o încălcare a regimului juridic al incompatibilităților.

Potențiala abatere de la regulile de etică în legătură cu o decizie emisă de subiect

43. În luna septembrie 2024, în mass-media au fost difuzate informații potrivit cărora BNM a solicitat aplicarea unor sancțiuni disciplinare împotriva a șase judecători. Printre aceștia se regăsește și subiectul evaluării, în timp ce alți trei judecători implicați au demisionat între timp¹. Cauza vizează un litigiu referitor la măsurile adoptate de BNM în vederea asigurării transparenței acționariatului în cadrul „Energbank”.

¹ [BNM cere sancționarea a șase judecători, dintre care trei sunt în demisie onorabilă. CSM a admis o contestație și a reîntors sesizarea la Inspectia judiciară - Ziarul de Gardă](#)

44. În luna ianuarie 2019, BNM a constatat că un grup de acționari ai „Energbank” au acționat în mod concertat², fără a obține aprobarea prealabilă necesară, încălcând în principal dispozițiile Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Ca urmare, BNM a dispus, între altele, ca respectivii acționari să își înstrăineze acțiunile deținute, în termen de trei luni. În martie 2020, Judecătoria Chișinău a respins acțiunea introdusă de acționari împotriva deciziei BNM. Ulterior, în decembrie 2020, Curtea de Apel Chișinău a anulat decizia BNM, hotărâre menținută de Curtea Supremă de Justiție (în continuare „CSJ”), cu o majoritate de voturi de 3 la 2. În iulie 2023, Guvernatorul BNM a înaintat o plângere disciplinară, susținând că deciziile pronunțate de Curtea de Apel și CSJ ar fi afectat principiile transparenței în sectorul bancar. Colegiul disciplinar al CSM a respins plângerea în luna decembrie a aceluiași an, reținând că nu există dovezi privind săvârșirea unei abateri disciplinare. Guvernatorul a contestat decizia Colegiului disciplinar, iar în septembrie 2024, CSM a admis contestația și a dispus trimiterea cauzei la Inspekția Judiciară pentru reexaminare. Cazul se află în prezent în curs de soluționare.
45. În conformitate cu jurisprudența CtEDO, în cazurile care atrag răspunderea unui judecător, trebuie făcută o distincție între o interpretare sau aplicare contestabilă a legii, pe de o parte, și o decizie sau măsură care dezvăluie o încălcare gravă și evidentă a legii, arbitrar, o distorsionare gravă a faptelor sau o lipsă evidentă de bază legală pentru o măsură judiciară, pe de altă parte. În plus, astfel de cazuri pretind luarea în considerare a elementului subiectiv al presupusei conduite judiciare necorespunzătoare. O eroare juridică de bună-credință ar trebui distinsă de conduita judiciară de rea-credință (a se vedea *Mnatsakanyan v. Armenia*, 6 decembrie 2022, § 88).
46. Completul Curții de Apel Chișinău, din care a făcut parte și subiectul evaluării, a reținut, între altele, următoarele:
- decizia BNM a vizat fapte care au avut loc anterior intrării în vigoare a dispozițiilor legale relevante;
 - BNM nu a efectuat o evaluare corespunzătoare a acționarilor înainte de a le revoca drepturile; și

² În sensul Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, persoane care acționează concertat reprezintă persoanele aflate în situația în care fiecare dintre ele decide să-și exercite drepturile legate de o deținere dobândită sau pe care urmează să o dobândească în conformitate cu un acord implicit sau explicit încheiat între acestea.

- motivarea deciziei BNM era contradictorie. Decizia Curții de Apel conține o motivare detaliată atât în ceea ce privește circumstanțele de fapt, cât și în privința normelor legale incidente.
47. Comisia reține că, deși BNM poate percepe decizia Curții de Apel ca fiind controversată, acest fapt nu echivalează, în sine, cu o conduită necorespunzătoare. Un dezacord privind interpretarea normelor juridice nu constituie o dovadă a unei abateri disciplinare. BNM a invocat faptul că hotărârea în cauză ar fi contrazis jurisprudența anterioară. Totuși, existența unei jurisprudențe divergente nu sugerează în mod automat o conduită necorespunzătoare, întrucât chestiunile juridice complexe pot genera soluții diferite. Mai mult, la momentul pronunțării deciziei Curții de Apel, exista o incertitudine cu privire la intenția legiuitorului, aspect confirmat ulterior prin intervenția Parlamentului, care a adoptat Legea nr. 185/2023 privind interpretarea unor dispoziții din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.
48. În conformitate cu standardele stabilite de CtEDO în cauza *Mnatsakanyan c. Armeniei*, răspunderea disciplinară a judecătorilor presupune existența unei încălcări grave sau manifeste – condiție care nu este îndeplinită în speță. O interpretare juridică realizată cu bună-credință, chiar dacă este discutabilă sau controversată, nu poate fi calificată drept abatere disciplinară.

Implicarea în cazuri care au condus la încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului

49. Potrivit informației de la Agentul Guvernamental, subiectul a fost implicat în patru cauze împotriva Republicii Moldova care au condus la constatarea unor încălcări de către CtEDO:
- *Gîrbu v. Republica Moldova (dec), 4 mai 2023;*
 - *Stoianoglo v. Republica Moldova, 24 octombrie 2023;*
 - *E.T. v. Republica Moldova, 12 noiembrie 2024;*
 - *Prodius și alții v. Republica Moldova, 19 octombrie 2021.*
50. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) lit. (a) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu îndeplinește criteriul integrității etice dacă Comisia a stabilit că, în ultimii 10 ani, acesta a emis acte arbitrare contrare normelor imperative ale legii, iar CtEDO stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

51. Prin hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, Curtea Constituțională a constatat conformitatea normei citate cu Constituția. Curtea a precizat că, pentru a stabili caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat, Comisia trebuie să demonstreze întrunirea a două condiții cumulative. Prima condiție este că actul este contrar normelor imperative ale legii. A doua condiție este că, anterior adoptării actului, CtEDO constatare că o decizie similară era contrară Convenției.
52. De asemenea, Curtea Constituțională a menționat că, pentru a elucida înțelesul textelor contestate, destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de CtEDO. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, CtEDO a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. CtEDO consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, CtEDO a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.
53. Comisia constată că, în conformitate cu prima condiție enumerată de Curtea Constituțională, împreună cu dispozițiile legilor naționale, Convenția și jurisprudența CtEDO pot stabili norme imperative în sensul articolului 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Articolul 4 din Constituție prevede că, în cazul unor neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. De asemenea, în analiza sa, Comisia are în vedere interpretarea noțiunii de act arbitrar efectuată de CtEDO, astfel cum este detaliat în paragraful de mai sus.
54. În *Gîrbu*, dată fiind declarația unilaterală a Guvernului, cererea a fost radiată. În cauza *Stoianoglo*, CtEDO a constatat că suspendarea din funcție a reclamantului a avut un caracter automat, în temeiul legislației naționale aplicabile la acel moment. Întrucât nu exista un remediu efectiv împotriva acestei măsuri, judecătorii naționali nu pot fi trași la răspundere pentru lipsa unui mecanism de control jurisdicțional. Ulterior, modificările legislative au remediat această lacună. În mod similar, în cauza *E.T.*, problema a derivat din dreptul național, care stabilea doar posibilitatea de a constata incapacitatea juridică fără a permite o apreciere diferențiată a gradelor de

capacitate, fapt care a restricționat accesul efectiv la un tribunal. Prin urmare, analiza care urmează se va referi exclusiv la cauza *Prodius și alții*.

55. Cauza *Prodius și alții v. Republica Moldova* vizează patru cereri individuale privind neexecutarea unor hotărâri judecătorești definitive prin care autoritățile naționale erau obligate să acorde reclamanților locuințe. În special, cauza pune în discuție nivelul insuficient al despăgubirilor acordate de instanțele naționale în temeiul Legii nr. 87/2011, precum și lipsa unui remediu efectiv pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive.
56. Subiectul a făcut parte din completul Curții de Apel Chișinău care a pronunțat, la data de 8 mai 2018, o decizie prin care a fost menținută soluția instanței de fond. Prin această decizie, dlui Cotovici i-au fost acordate despăgubiri în cuantum de 3.000 MDL cu titlu de daune morale și 38.000 MDL cu titlu de daune materiale, pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive.

Constatările CtEDO

57. CtEDO a constatat o încălcare a articolelor 6 § 1 și 13 din Convenție și 1 din Protocolul 1 la Convenție. În legătură cu implicarea subiectului, CtEDO a constatat că valoarea daunelor morale a fost insuficientă (a se vedea § 50 din hotărârea în cauza *Prodius și alții*).

Aprecierea Comisiei

58. Subiectul a fost implicat, în calitate de judecător al Curții de Apel Chișinău, în pronunțarea deciziei din 8 mai 2018, prin care a fost respins recursul reclamantului și menținută hotărârea instanței de fond, ce acordase despăgubiri considerate insuficiente. Decizia se încadrează în perioada de evaluare de 10 ani stabilită de cadrul normativ aplicabil.
59. În cadrul rundelor de întrebări și în timpul audierii, subiectul a recunoscut că suma acordată cu titlu de daune morale era inferioară cuantumului stabilit ulterior de CtEDO. Ea a justificat această soluție prin faptul că, la evaluarea prejudiciului moral, a ținut cont de jurisprudența irevocabilă a Curții Supreme de Justiție, în care dlui Cotovici i-au fost acordate sume identice pentru prejudiciul rezultat din neexecutarea hotărârilor judecătorești. Subiectul a invocat obligația de a respecta hotărârile irevocabile, în temeiul articolului 120 din Constituția Republicii Moldova, precum și al articolului 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care prevede că faptele stabilite printr-o hotărâre irevocabilă sunt obligatorii.

60. Legea nr. 87/2011, care a instituit un mecanism național de compensare pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești, a fost adoptată în urma hotărârii-pilot *Olaru și alții* din 28 iulie 2009. În acea cauză, CtEDO a constatat existența unei probleme sistemice privind neexecutarea sau executarea cu întârziere a hotărârilor judecătorești și a solicitat autorităților naționale adoptarea unui mecanism eficient de remediere la nivel național.
61. Timp de mai mulți ani de la adoptarea sa, mecanismul instituit prin Legea nr. 87/2011 a fost perceput ca o normă legislativă nouă și un instrument juridic în curs de aplicare, pe care judecătorii învățau să-l utilizeze în practică. Curtea Supremă de Justiție, în colaborare cu Agentul Guvernamental, a emis o recomandare privind stabilirea satisfacției echitabile (Recomandarea nr. 6). Cu toate acestea, CtEDO a continuat să constate, prin hotărârile sale, încălcări ale Convenției, generate de neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive.
62. Comisia observă că sumele acordate de subiect cu titlu de despăgubiri morale au fost inferioare cuantumurilor acordate, în mod obișnuit, de CtEDO în cauze similare împotriva Republica Moldova (a se vedea, între altele, *Botezatu v. Republica Moldova*, 14 aprilie, § 42; *Mizernaia v. Republica Moldova*, 25 septembrie 2007, § 32; *Prodan v. Republica Moldova*, § 82). Prin decizia sa, subiectul a perpetuat practica despăgubirilor insuficiente, a subminat eficiența mecanismului compensatoriu instituit prin Legea nr. 87/2011 și a contribuit, indirect, la constatarea unor noi încălcări ale Convenției de către CtEDO.
63. Totuși, în ipoteza în care subiectul a acționat în convingerea că jurisprudența Curții Supreme de Justiție era obligatorie, aceasta poate fi interpretată ca o eroare de apreciere juridică, nu ca o conduită necorespunzătoare. Deși este posibil ca subiectul să fi greșit prin nealinierea cuantumului despăgubirilor morale la standardele CtEDO, acest fapt nu echivalează cu o decizie vădit nerezonabilă încât niciun judecător rezonabil nu ar fi putut ajunge la aceeași concluzie.
64. Prin urmare, Comisia consideră că implicarea subiectului în această cauză nu constituie o încălcare a criteriului de integritate etică prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

Posibila diferență între avere, cheltuieli și venituri (avere inexplicabilă) pentru anii 2015, 2016, 2018, 2020 și 2021.

65. În cadrul analizei situației financiare a subiectului, Comisia a identificat, cu titlu preliminar, următoarele diferențe între venituri și cheltuieli (solduri

negative): -58.311 MDL în anul 2016; -751.911 MDL în anul 2018; și -42.673 MDL în anul 2021.

66. În procesul evaluării averii inexplicabile, Comisia a examinat, de asemenea, circumstanțele achiziționării a două vehicule, *i.e.* un vehicul marca Honda CRV, a/f 2009, și un vehicul marca Lexus NX200T, a/f 2014. Analiza preliminară a generat îndoieli cu privire la capacitatea financiară a subiectului la momentul achiziționării acestor vehicule, în anii 2015 și 2020. Circumstanțele relevante privind aceste achiziții vor fi prezentate ulterior, după analiza soldurilor negative aferente anilor menționați anterior.
67. Referitor la anul 2016, soldul negativ a rezultat din atribuirea la categoria fluxurilor financiare de ieșire a unor cheltuieli reflectate în conturile bancare care nu conțineau descrierea corespunzătoare a tranzacțiilor. Subiectul a explicat că aceste tranzacții reprezentau plăți pentru cheltuieli curente. În plus, Comisia a identificat pentru același an cheltuieli potențiale în numerar în valoare de aproximativ 134.000 MDL (excluzând cheltuielile estimate ale CCP), comparativ cu lichidități disponibile în numerar de circa 109.000 MDL. Pentru a evita dubla contabilizare a cheltuielilor zilnice estimate de CCP³, Comisia a exclus aceste cheltuieli din calcul, ceea ce a condus la înlăturarea dubiilor privind existența unui sold negativ pentru anul 2016.
68. Pentru anul 2021, Comisia a inclus în categoria fluxurilor financiare de ieșire depozitele identificate în conturile bancare ale fiului subiectului. Subiectul a explicat că fiul său a prestat servicii de meditații, generând astfel venituri proprii, și că ambii au beneficiat de sprijin financiar din partea tatălui copilului. În cadrul rundelor de întrebări, subiectul a prezentat anunțuri publicate de fiul său, confirmând furnizarea de servicii educaționale. De asemenea, anterior audierii, subiectul a depus o declarație semnată de fiul său, însoțită de o listă cuprinzând 30 de persoane cărora acesta le-ar fi oferit meditații. Fiul subiectului a menționat că primea fie transferuri P2P de la elevi sau de la părinții acestora, fie, mai frecvent, numerar, pe care îl depunea ulterior în contul său bancar.
69. Totuși, Comisia a reținut că niciun astfel de venit nu a fost declarat autorităților fiscale. De asemenea, doar sume minore au fost identificate ca fiind transferate în conturile fiului de către terți, sume pe care Comisia nu le-a atribuit fluxurilor financiare de ieșire ale subiectului. Comisia nu poate accepta, în lipsa unor dovezi concludente, că un venit echivalent cu

³ În vederea estimării cheltuielilor cotidiene ale unui subiect, în conformitate cu punctul 3.5 din Anexa la Regulament, Comisia utilizează calculele cheltuielilor de consum pentru populație (în continuare „CCP”) estimate de Biroul Național de Statistică.

aproximativ 56% din venitul mediu național pentru anul 2021 ar proveni din activități nedeclarate de meditații. În ceea ce privește afirmația potrivit căreia fiul subiectului ar fi beneficiat de sprijin financiar din partea tatălui său, Comisia nu a putut identifica existența unor venituri suficiente ale acestuia care să justifice astfel de plăți. Prin urmare, Comisia a menținut dubii serioase cu privire la soldul negativ aferent anului 2021.

70. Din analiza efectuată rezultă că cel mai semnificativ deficit financiar a fost înregistrat în anul 2018. Acesta a fost generat, în principal, de includerea anumitor cheltuieli asociate achiziționării unui apartament în acel an. În consecință, Comisia va prezenta în continuare circumstanțele și concluziile referitoare la această achiziție imobiliară.

Achiziționarea apartamentului în 2018

71. La de 2 octombrie 2018, mama subiectului a dobândit dreptul de proprietate asupra unui apartament situat pe strada Lev Tolstoi. Potrivit contractului de vânzare-cumpărare încheiat la data de 8 august 2018, apartamentul a fost achiziționat pentru suma de 973.500 MDL. De asemenea, mama subiectului a achiziționat un imobil cu destinație nerezidențială, având o suprafață de aproximativ cinci metri pătrați, situat la aceeași adresă, pentru suma de 30.266 MDL. În cadrul primei runde de întrebări, subiectul a descris acest imobil ca reprezentând un spațiu de depozitare anexat apartamentului. Prin urmare, în luna august 2018, mama subiectului ar fi efectuat cheltuieli totale în valoare de cel puțin 1.003.766 MDL.
72. Conform declarațiilor de avere și interese personale ale subiectului pentru anii 2021–2023, acesta beneficiază de un drept de abitație asupra apartamentului începând cu anul 2021. În prima rundă de întrebări, subiectul a confirmat că a locuit în apartament aproximativ 3 luni în anul 2019, 4–5 luni în 2020, 8–9 luni în 2021, 9–10 luni în 2022 și 5–6 luni în 2023.
73. De asemenea, subiectul a indicat, în declarația pe cinci ani, că în anul 2022 a închiriat un loc de parcare la aceeași adresă. În plus, în anul 2023, subiectul a încheiat contracte de furnizare a serviciilor de telecomunicații pentru apartamentul respectiv.
74. În procesul evaluării integrității financiare, articolul 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023 ghidează Comisia să ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile, veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alin.(4) și (5) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Totodată, în conformitate cu articolul 33 alin. (5) din Legea nr. 132/2016, dacă există aparența că bunurile

persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului sau comodantului.

75. Având în vedere utilizarea extinsă a imobilului de către subiect, Comisia a solicitat informații privind sursele de finanțare utilizate pentru achiziționarea acestuia. În cadrul primei runde de întrebări, subiectul a declarat că mama sa a contribuit cu o sumă estimativă de 11.000–12.000 EUR, fratele său a oferit aproximativ 30.000 EUR, iar mătușa sa a contribuit cu circa 9.000–10.000 USD.
76. **Capacitatea financiară a mamei.** În perioada 2007 – august 2018, mama subiectului a primit plăți de asigurări sociale totalizând 144.004 MDL. Potrivit declarațiilor sale fiscale, nu au fost identificate alte surse de venit.
77. La 19 ianuarie 2007, aceasta a obținut 108.756 MDL din vânzarea unui imobil în municipiul Cahul, moștenit de la fratele său. Imobilul din Chișinău a fost achiziționat abia în 2018. Totuși, în cadrul rundelor de întrebări și audierilor, subiectul a explicat că mama și mătușa sa intenționau încă din 2007 să achiziționeze un apartament în Chișinău după decesul fratelui lor. Comisia acceptă, pe baza acestor explicații, că suma obținută din vânzare a fost păstrată în acest scop.
78. În rundele anterioare de întrebări și în procesul de *pre-vetting*, subiectul a afirmat constant că mama sa a vândut produse în piața locală din satul Cărpineni până în 2013. Comisia nu a identificat vreo patentă de întreprinzător valabilă în perioada evaluată. Serviciul Fiscal de Stat a confirmat existența unei singure patente de întreprinzător, valabilă între septembrie și noiembrie 1999. Primarul din Cărpineni a declarat că mama subiectului a fost activă pe piața locală în perioada 1999–2013, dar nu a putut furniza documente justificative.
79. Subiectul nu a putut furniza nicio dovadă sau coroborare cu privire la valoarea fondurilor primite din activitățile mamei sale pe piața locală. Nu au fost prezentate depozite bancare semnificative sau alte dovezi auxiliare.
80. Având în vedere aceste fapte, Comisia a concluzionat că, cel mai probabil, activitățile mamei subiectului la piața locală din sat nu au putut contribui semnificativ la achiziționarea apartamentului în 2018.
81. Conform datelor de la Energbank, Victoriabank și MICB, în perioada 2013 - august 2018, mama subiectului a primit 6.800 EUR și 500 USD (în total 154.803 MDL) de la sora sa.

82. De asemenea, subiectul a prezentat chitanțe de retragere de numerar de la OTP Bank, care confirmă că mama sa a primit 5.300 EUR (117.189 MDL) de la o terță persoană neidentificată, prin intermediul unei bănci italiene. Deși expeditorul nu este indicat, fratele subiectului, A.B., utilizează această bancă, fapt confirmat printr-un extras de cont prezentat Comisiei. Aceste elemente susțin ipoteza că A.B. ar fi transferat fondurile către mama sa.
83. Cu toate acestea, Comisia a exprimat rezerve cu privire la faptul că întreaga sumă de 5.300 EUR primită de mama subiectului de la fiul său ar fi putut fi utilizată pentru achiziția apartamentului în 2018. Aceste îndoieli s-au bazat pe faptul că, în perioada noiembrie 2018 – octombrie 2019, potrivit datelor de la MAIB, mama subiectului a rambursat un împrumut contractat de A.B., efectuând plăți lunare către creditor cuprinse între 6.500 și 7.200 MDL (în total 80.141 MDL). În cadrul audierii, fratele subiectului a explicat că datoria era aferentă unui contract de leasing pentru achiziția de echipamente agricole.
84. În perioada august 2018 – octombrie 2019, adică de la momentul achiziției apartamentului până la finalizarea rambursării împrumutului lui A.B., mama subiectului a primit 23.041 MDL cu titlu de asigurări sociale și 1.250 EUR (24.724 MDL) de la sora sa. Cheltuielile de consum (CCP) calculate pentru o gospodărie rurală formată dintr-o persoană, au fost estimate la 34.653 MDL. Rezultă că, pentru a rambursa împrumutul fiului, mama ar fi trebuit să utilizeze aproximativ 67.000 MDL din fondurile primite anterior (24.724 + 23.041 – 34.653 – 80.141).
85. În concluzie, chiar incluzând toate sumele dovedite ca fiind primite de la fiul și sora sa, mama subiectului ar fi putut dispune, în august 2018, de cel mult 233.243 MDL (echivalentul a aproximativ 12.172 EUR).

*Tabelul fluxurilor financiare ale mamei subiectului
în perioada 2007 - august 2018.*

Fluxuri financiare de intrare MDL		Fluxuri financiare de ieșire MDL	
Plăți de asigurări sociale 2007-august 2018	144.004	CCP	224.508
Vânzarea imobilului în ianuarie 2007	108.756	Economii în vederea rambursării împrumutului fratelui subiectului	67.000
Transferuri internaționale de la	154.802		

mătușa subiectului 6.800 EUR și 500 USD			
Transferuri internaționale de la fratele subiectului (5.300 EUR)	117.189		
Total	+524.751		-291.508
Diferența	+233.243		

86. **Presupusa contribuție a mătușii.** Așa cum s-a reținut anterior, mătușa subiectului i-a transferat mamei acestuia echivalentul a 154.802 MDL (6.800 EUR și 500 USD). Aceste sume au fost confirmate și luate în considerare în analiza Comisiei. În cadrul rundelor de întrebări, subiectul a mai declarat că mama sa ar fi primit suplimentar, în numerar, între 2.000 și 3.000 EUR de la sora sa, pentru achiziția apartamentului.
87. În susținerea afirmațiilor privind contribuția mătușii, subiectul a declarat că aceasta a fost rezidentă în Federația Rusă și a lucrat acolo pentru o perioadă îndelungată. În sprijinul acestor declarații, subiectul a prezentat următoarele documente:
- (1) o declarație semnată de mătușă la data de 26 septembrie 2022, care confirmă cele afirmate de subiect;
 - (2) permisul de muncă al mătușii în Federația Rusă;
 - (3) extrase bancare emise de o instituție financiară rusă, despre care subiectul afirmă că dovedesc disponibilitatea fondurilor. Totuși, aceste extrase nu conțin descrieri ale tranzacțiilor și nu indică natura sumelor (depozite sau retrageri). Cel mai important, nu reiese dacă fondurile respective au fost retrase anterior transferului în Republica Moldova. În măsura în care sumele reflectate în extrase sunt considerate depozite — aspect care rămâne neclar — acestea dovedesc doar că mătușa a încasat 475.476 RUB (aproximativ 6.450 EUR) în cursul anului 2018.
88. Prin urmare, documentele prezentate de subiect nu demonstrează retragerea unor fonduri semnificative de către mătușă anterior lunii august 2018. De asemenea, acestea nu oferă informații privind cheltuieli de subzistență sau alte cheltuieli personale ale acesteia. Prin urmare, Comisia nu a putut accepta afirmațiile subiectului referitoare la primirea de către mama sa a unei sume suplimentare în numerar, cuprinsă între 2.000 și 3.000 EUR, de la mătușă.

89. **Contribuția fratelui subiectului.** Așa cum s-a menționat anterior, fratele subiectului a transferat mamei acestuia 5.300 EUR în anul 2016. Această sumă a fost confirmată și luată în considerare. Totuși, subiectul a susținut că fratele său ar fi contribuit suplimentar cu aproximativ 30.000 EUR la achiziția apartamentului.
90. Ca răspuns la solicitările repetate privind justificarea contribuției fratelui la achiziția imobilului, subiectul a prezentat un document emis de Institutul Italian de Asigurări Sociale, care atestă că fratele său a încasat 220.847 EUR cu titlu de venituri salariale în perioada 2005–2018.
91. Cu o zi înainte de audiere, subiectul a prezentat un extras de cont bancar al fratelui său emis de o bancă italiană, aferent unei perioade de 10 ani. Potrivit subiectului, fratele său nu a putut obține acest document anterior întrucât se afla în Republica Moldova și a călătorit în Italia special pentru acest scop. Declarațiile subiectului sunt susținute de datele privind trecerea frontierei de stat, care confirmă ieșirea fratelui său la 4 februarie 2025 (zbor Chișinău–Bologna) și revenirea sa la 11 februarie 2025.
92. Conform extrasului de cont, în cei trei ani și șapte luni anteriori achiziției apartamentului, fratele subiectului a încasat 86.500 EUR sub formă de venituri salariale și a retras în numerar 44.550 EUR, dintre care 32.670 EUR au fost retrași în tranșe mai mari de 200 EUR.
93. Același extras bancar conține suficiente informații privind cheltuielile de trai, inclusiv cheltuieli zilnice și chirie. Astfel, între 1 ianuarie 2015 și 1 august 2018, documentul reflectă cheltuieli zilnice totale de 25.241 EUR, reprezentând 29% din veniturile din această perioadă, precum și cheltuieli pentru chirie în valoare de 21.141 EUR, echivalent cu 24% din venitul total.
94. În plus, fratele subiectului a estimat cheltuieli lunare de aproximativ 200 EUR pentru întreținerea fiicei sale, începând din 2016, plătite integral în numerar, ceea ce ar reprezenta în total aproximativ 6.400 EUR în perioada 1 ianuarie 2016 – 1 august 2018. În cadrul audierii, acesta a declarat că nu a efectuat achiziții majore, cum ar fi imobile, nici în Italia, nici în Republica Moldova.
95. Prin urmare, pe baza dovezilor prezentate, Comisia a acceptat că, până în august 2018, fratele subiectului dispunea de cel puțin 26.270 EUR, dacă se iau în considerare doar retragerile în numerar efectuate în tranșe mai mari de 200 EUR (32.670 EUR – 6.400 EUR). În cazul în care se iau în calcul toate retragerile de numerar, suma disponibilă ar fi fost de 38.150 EUR (44.550 EUR – 6.400 EUR).

96. Potrivit documentului emis de Institutul Italian de Asigurări Sociale, fratele subiectului a obținut suplimentar 123.244 EUR sub formă de plăți salariale înainte de anul 2015. În consecință, Comisia consideră plauzibilă existența unor economii în numerar acumulate anterior acestei perioade.
97. Având în vedere documentele prezentate, care reflectă stilul de viață al fratelui (inclusiv cheltuieli curente, chirie și sprijin financiar acordat copilului), precum și datele privind retragerile de numerar efectuate anterior achiziției, Comisia concluzionează că fondurile declarate de fratele subiectului sunt justificate.
98. **Concluzia privind achiziția apartamentului și averea inexplicabilă aferentă anului 2018.** Comisia a analizat explicațiile prezentate de subiect și de fratele acesteia referitoare la contextul achiziționării apartamentului. Potrivit acestora, mama lor, rezidentă într-o localitate rurală, avea nevoie de sprijin din cauza vârstei înaintate și a stării de sănătate. Astfel, achiziția apartamentului a fost motivată de intenția ca aceasta să se mute la oraș, pentru ca subiectul să poată locui împreună cu ea și să îi asigure îngrijirea necesară.
99. În consecință, contribuția fratelui subiectului la achiziția apartamentului are un caracter rezonabil, iar Comisia a acceptat ca fiind plauzibil faptul contribuirii acestuia la achiziția imobilului.
100. Astfel cum s-a reținut la §§ 76–85, Comisia a constatat că mama subiectului ar fi putut contribui cu aproximativ 12.000 EUR la achiziția apartamentului, iar fratele subiectului cu cel puțin 30.000 EUR. Cu toate acestea, sunt menținute unele dubii cu privire la proveniența unei sume de circa 8.000 EUR. Această sumă reprezintă diferența dintre prețul total de achiziție al apartamentului și sursele legitime de finanțare identificate.
101. În acest context, Comisia observă că subiectul a utilizat imobilul în mod constant până în prezent și că este posibil să fi contribuit personal la achiziția acestuia. Pe baza informațiilor disponibile, Comisia nu a putut formula o concluzie definitivă privind contribuția efectivă a subiectului în cuantum de aproximativ 8.000 EUR. Totodată, se reține că stabilirea exactă a contribuțiilor familiale implică un grad de aproximare, iar fratele subiectului ar fi putut contribui cu o sumă mai mare decât cea estimată inițial, având capacitatea financiară necesară. Comisia a identificat inițial un sold negativ de aproximativ -751.000 MDL pentru anul 2018. Având în vedere contribuția justificată de cel puțin 30.000 EUR (echivalentul a 585.000 MDL) a fratelui, averea inexplicabilă a subiectului pentru anul 2018 se reduce la 166.000 MDL.

102. Dacă s-ar considera că subiectul nu a contribuit la achiziția apartamentului, rezultă un sold pozitiv între fluxurile financiare de aproximativ +18.000 MDL.

Dubii cu privire la achiziționarea a două vehicule

Achiziționarea vehiculului Honda CRV a/f 2009

103. În anul 2015, subiectul a achiziționat un vehicul marca Honda CRV, a/f 2009, pentru suma de 175.000 MDL, înregistrând dreptul de proprietate asupra vehiculului la data de 3 februarie 2015.
104. Potrivit calculelor preliminare ale Comisiei, la data achiziției, subiectul ar fi avut la dispoziție 156.490 MDL, în timp ce cheltuielile efectuate au constituit 177.772 MDL (inclusiv prețul de achiziție de 175.000 MDL și 2.772 MDL aferenți costurilor auxiliare).
105. În cadrul celei de-a treia runde de întrebări, subiectul nu a contestat cifrele prezentate de Comisie. Totodată, aceasta a afirmat că, în trecut, a recurs frecvent la împrumuturi pe termen scurt de la persoane apropiate sau prieteni pentru acoperirea unor achiziții, menționând exemple precum un cuptor, o mașină de spălat sau un televizor, cu rambursare într-un termen scurt. Subiectul a susținut că un astfel de aranjament ar fi putut avea loc și în cazul achiziției vehiculului Honda CRV. Aceste circumstanțe au generat dubii în sensul articolului 11 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 252/2023.
106. Conform pct. 3.1 din Anexa nr. 1 la Regulament, anul fiscal constituie perioada de referință implicită pentru analiza averii inexplicabile. Totuși, această perioadă poate fi redusă în cazul identificării unor neregularități în decursul anului calendaristic. Prin urmare, lipsa fondurilor până la data de 3 februarie 2015 poate constitui o diferență între avere, venituri și cheltuieli, în sensul articolului 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Totodată, având în vedere caracterul relativ redus al deficitului, Comisia a luat în considerare și explicația subiectului referitoare la posibilitatea contractării unor împrumuturi de mică valoare de la colegi sau persoane apropiate.
107. Chiar și în situația în care deficitul potențial de 21.282 MDL, aferent achiziției autoturismului în februarie 2015, ar fi fost considerat avere inexplicabilă, acesta, cumulat cu dezechilibrele identificate la §§ 69 și 101, nu ar depăși pragul de 234.000 MDL prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

Achiziționarea vehiculului Lexus NX200T a/f 2014

108. În anul 2020, subiectul a achiziționat un vehicul marca Lexus NX200T, a/f 2014, pentru suma de 250.000 MDL. Dreptul de proprietate asupra vehiculului a fost înregistrat la data de 2 septembrie 2020, data la care a fost încheiat și contractul de vânzare-cumpărare. La scurt timp după achiziție, la 12 septembrie 2020, subiectul a efectuat cheltuieli de reparație în cuantum de 21.500 MDL.
109. Potrivit calculelor preliminare ale Comisiei, până la data de 12 septembrie 2020, subiectul a avut la dispoziție un total de 187.645 MDL în numerar, provenind din retrageri bancare, plăți salariale în numerar de la Institutul Național al Justiției și economii personale.
110. Totuși, până la aceeași dată, subiectul ar fi efectuat cheltuieli în numerar în cuantum total de 309.362 MDL, din care 271.500 MDL au fost alocate achiziției și reparațiilor vehiculului Lexus NX200T, iar restul de 37.862 MDL reprezintă alte cheltuieli identificate de Comisie și necontestate de subiect. În consecință, rezultă un deficit de numerar de aproximativ 121.717 MDL (309.362 MDL – 187.645 MDL), indicând lipsa resurselor necesare pentru a acoperi integral costurile achiziției vehiculului.
111. Contractul de vânzare-cumpărare din 2 septembrie 2020 conține clauza standard aplicabilă acestui tip de contract, potrivit căreia vânzătorul a predat vehiculul, iar cumpărătorul l-a primit și a achitat prețul. Deși o astfel de formulare este uzuală pentru contractele de vânzare a autovehiculelor, ea are efect juridic deplin și exonerează cumpărătorul de eventuale obligații suplimentare față de vânzător.
112. În cadrul celei de-a doua runde de întrebări, subiectul a declarat că nu a achitat integral prețul vehiculului la momentul semnării contractului, pe 2 septembrie 2020. Potrivit declarației sale, la acea dată a achitat aproximativ 80.000 MDL către fostul proprietar al autoturismului Lexus, iar diferența de circa 170.000 MDL a fost plătită ulterior, după vânzarea vehiculului Honda CRV, la data de 16 octombrie 2020.
113. Într-adevăr, subiectul a vândut autoturismul Honda CRV, a/f 2009, la 16 octombrie 2020, adică la peste șase săptămâni după achiziția autoturismului Lexus. În susținerea explicațiilor sale, subiectul a anexat o declarație semnată de D.R., datată 22 noiembrie 2024. Potrivit acestei declarații, D.R. a acordat sprijin logistic finului său, V.B. — proprietarul autoturismului Lexus NX200T la momentul respectiv — în procesul de vânzare a acestuia în vara anului 2020. D.R. a declarat că a fost de acord cu vânzarea vehiculului în condițiile respective. Totodată, el a confirmat că autoturismul prezenta

defecțiuni tehnice, motiv pentru care a fost transmis unei societăți specializate în domeniul reparațiilor auto, administrată de D.R.

114. D.R. a mai declarat că finul său urma să plece în străinătate și a acceptat semnarea anticipată a contractului, cu condiția plății unui avans de aproximativ 80.000 MDL, conform înțelegerii dintre părți. De asemenea, D.R. a afirmat că, întrucât vehiculul Lexus se afla în reparații, a oferit consultanță și sprijin subiectului în procesul de vânzare a autoturismului Honda CRV. Plata diferenței de preț pentru Lexus a fost efectuată ulterior, după finalizarea tranzacției privind vânzarea vehiculului Honda.
115. În cea de-a treia rundă de întrebări, subiectul a prezentat și o declarație semnată de V.B., care confirmă, în esență, desfășurarea evenimentelor descrise anterior.
116. Comisia a luat în considerare explicația subiectului potrivit căreia vehiculul Lexus a fost achitat integral doar după vânzarea autoturismului Honda CRV, iar vânzătorul a acceptat această modalitate de plată. Această afirmație a fost susținută atât de declarația lui D.R., cât și de cea a lui V.B., care au confirmat că tranzacția a fost convenită inițial cu plata unui avans de 80.000 MDL. Necesitatea reparațiilor a fost confirmată printr-o chitanță emisă după încheierea contractului. Totodată, reprezentantul vânzătorului a coordonat vânzarea vehiculului Honda CRV, aranjament care putea funcționa, de fapt, ca o formă de garanție informală.
117. Prin urmare, Comisia apreciază că această tranzacție a fost rezultatul unei înțelegeri bazate pe bună-credință și consens contractual, nu al unei conduite financiare inadecvate. Subiectul și vânzătorul (V.B., prin reprezentantul său D.R.) au acționat în temeiul libertății contractuale, având dreptul de a stabili condițiile de plată conform intereselor lor comune.
118. În acest context, Comisia consideră că, cel mai probabil, subiectul a anticipat capacitatea de plată, iar ulterior a efectuat-o, ceea ce indică o planificare financiară adecvată, nu o conduită necorespunzătoare. În consecință, dubiile cu privire la achiziția vehiculului Lexus NX200T au fost atenuate.

Concluzia privind averea inexplicabilă

119. Având în vedere cele de mai sus, Comisia a constatat o avere inexplicabilă de -42.673 MDL care rezultă din dezechilibrul fluxurilor financiare aferente anului 2021. Dacă subiectul a contribuit cu suma de 8.000 EUR la achiziția apartamentului de pe strada Lev Tolstoi în 2018, averea inexplicabilă s-ar ridica la -208.673 MDL.

120. Averea inexplicabilă identificată:

Anul	Averea inexplicabilă
2018	-166.000 MDL (sumă necoroborată pentru achitarea apartamentului, astfel cum este descris la §§ 101-102)
2021	-42.673 MDL (depozitele identificate în conturile bancare ale fiului subiectului, §§ 68-69)
Sold negativ	-208.673 MDL

121. Dacă Comisia ar include și potențialul deficit asociat achiziției vehiculului Honda CRV, a/f 2009, cu privire la care există incertitudini, astfel cum s-a menționat la §106, soldul negativ total ar fi doar -229.955 MDL.
122. Prin urmare, chiar și în ipoteza în care toate dezechilibrele financiare identificate ar fi tratate drept avere inexplicabilă, cuantumul total nu depășește pragul de 234.000 MDL prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

VI. Concluzia

123. Pe baza informațiilor obținute și a explicațiilor subiectului din cadrul audierii, Comisia propune ca subiectul să promoveze evaluarea externă, pentru că nu s-a constatat lipsa corespunderii cu criteriile stabilite la articolul 11 din Legea nr. 252/2023..

VII. Acțiuni ulterioare și publicarea

124. Potrivit articolului 40 punctul (4) din Regulament, prezentul raport va fi expediat subiectului și Consiliului Superior al Magistraturii prin poștă electronică, iar în aceeași zi Comisia va publica pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării.
125. În termen de cel mult trei zile de la aprobare, raportul semnat electronic va fi imprimat și va fi prezentat Consiliului Superior al Magistraturii, împreună cu un exemplar în format electronic al dosarului de evaluare cu toate materialele de evaluare colectate de Comisie.
126. Raportul va fi publicat pe site-ul oficial al Comisiei, cu măsurile de precauție corespunzătoare pentru protecția vieții private a subiectului și a altor persoane, în termen de trei zile de la expirarea perioadei de contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau după ce Curtea Supremă de Justiție emite decizia prin care respinge contestația sau constată promovarea sau nepromovarea evaluării.

127. Raportul de evaluare a fost aprobat cu votul unanim al membrilor prezenți la 2 aprilie 2025 și semnat în conformitate cu articolul 8 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 252/2023.
128. Raportul de evaluare a fost elaborat în limba engleză și în limba română.

Scott Bales

Președinte